

WYTYCZNE

WYTYCZNE EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO (UE) 2015/855

z dnia 12 marca 2015 r.

określające podstawy Zasad etyki Eurosystemu i uchylające wytyczne EBC/2002/6 w sprawie minimalnych norm dla Europejskiego Banku Centralnego oraz krajowych banków centralnych przy przeprowadzaniu operacji związanych z polityką pieniężną, operacji walutowych z rezerwami walutowymi EBC oraz zarządzaniu rezerwowymi aktywami walutowymi EBC (EBC/2015/11)

RADA PREZESÓW EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 127 oraz 128,

uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, w szczególności jego art. 12 ust. 1 i art. 14 ust. 3 w związku z art. 3 ust. 1 i art. 5 oraz 16,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Eurosystem przywiązuje najwyższe znaczenie do zasad ładu korporacyjnego stawiających odpowiedzialność, przejrzystość i najwyższe standardy etyczne u podstaw Eurosystemu. Przestrzeganie tych zasad jest kluczowym elementem wiarygodności Eurosystemu i jest niezbędne dla zapewnienia zaufania obywateli Europy.
- (2) W związku z powyższym niezbędne jest przyjęcie dla Eurosystemu zasad etyki określających standardy etyczne, których przestrzeganie zabezpiecza jego wiarygodność i reputację, jak również publiczne zaufanie do uczciwości i bezstronności członków organów i pracowników Europejskiego Banku Centralnego (EBC) i krajowych banków centralnych (KBC) państw członkowskich, których walutą jest euro (zwanymi dalej „Zasadami etyki Eurosystemu”). Zasady etyki Eurosystemu powinny składać się z niniejszych wytycznych określających podstawy, zestawu dobrych praktyk w zakresie implementacji tych podstaw oraz wewnętrznych zasad i praktyk przyjętych przez każdy z banków centralnych Eurosystemu.
- (3) Wytyczne EBC/2002/6 ⁽¹⁾ określają minimalne normy etyczne dla Europejskiego Banku Centralnego oraz krajowych banków centralnych przy przeprowadzaniu operacji związanych z polityką pieniężną, operacji walutowych z rezerwami walutowymi EBC oraz zarządzaniu rezerwowymi aktywami walutowymi EBC. Rada Prezesów uznaje za konieczne rozszerzenie zastosowania tych minimalnych norm etycznych do wykonywania wszystkich zadań powierzonych Eurosystemowi, dla zapewnienia stosowania tych samych norm etycznych do członków organów i pracowników uczestniczących w wykonywaniu zadań Eurosystemu oraz dla zabezpieczenia reputacji Eurosystemu jako całości. Wytyczne EBC/2002/6 należy zatem zastąpić niniejszymi wytycznymi.
- (4) Należy ponadto dalej rozwinąć istniejące minimalne normy w zakresie zapobiegania nadużywaniu informacji poufnych, określone w wytycznych EBC/2002/6, w celu wzmocnienia zasad zapobiegających takim nadużyciom przez członków organów albo pracowników EBC albo KBC oraz dla wykluczenia ewentualnych konfliktów interesów wynikających z prywatnych transakcji finansowych. W tym celu Zasady etyki Eurosystemu powinny jasno zdefiniować podstawowe pojęcia, jak również rolę i zakres odpowiedzialności różnych zainteresowanych podmiotów. Powinny one również określić, obok ogólnego zakazu nadużywania informacji poufnych, dodatkowe ograniczenia dla osób mających dostęp do informacji poufnych. Zasady etyki Eurosystemu powinny także określić wymogi dotyczące monitorowania ich przestrzegania i informowania o przypadkach naruszenia.
- (5) Zasady etyki Eurosystemu powinny również obejmować minimalne normy dotyczące unikania konfliktu interesów oraz przyjmowania prezentów i korzystania z gościnności.

⁽¹⁾ Wytyczne EBC/2002/6 z dnia 26 września 2002 r. w sprawie minimalnych norm dla Europejskiego Banku Centralnego oraz krajowych banków centralnych przy przeprowadzaniu operacji związanych z polityką pieniężną, operacji walutowych z rezerwami walutowymi EBC oraz zarządzaniu rezerwowymi aktywami walutowymi EBC (Dz.U. L 270 z 8.10.2002, s. 14).

- (6) Zasady etyki Eurosystemu powinny mieć zastosowanie przy wykonywaniu zadań Eurosystemu. Wskazane jest stosowanie przez banki centralne Eurosystemu analogicznych norm wobec pracowników lub podmiotów zewnętrznych uczestniczących w wykonywaniu zadań niebędących zadaniami Eurosystemu.
- (7) Przepisy niniejszych wytycznych pozostają bez uszczerbku dla mającego zastosowanie prawa krajowego. KBC informuje EBC, jeżeli mające zastosowanie przepisy prawa krajowego uniemożliwiają mu implementację przepisu niniejszych wytycznych. W takiej sytuacji KBC bierze ponadto pod uwagę zastosowanie odpowiednich środków będących w jego dyspozycji dla usunięcia przeszkody w ramach prawa krajowego.
- (8) Przepisy niniejszych wytycznych pozostają bez uszczerbku dla Kodeksu postępowania dla członków Rady Prezesów ⁽¹⁾.
- (9) Ponieważ zakres Zasad etyki Eurosystemu jest ograniczony do wykonywania zadań Eurosystemu, Rada Prezesów przyjęła analogiczne zasady etyki dla wykonywania przez EBC i właściwe organy krajowe zadań nadzorczych w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego ⁽²⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZE WYTYCZNE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Definicje

Użyte w niniejszych wytycznych określenia oznaczają:

- 1) „banki centralne Eurosystemu” – EBC i krajowe banki centralne państw członkowskich, których walutą jest euro;
- 2) „zadania Eurosystemu” – zadania powierzone Eurosystemowi zgodnie z Traktatem i Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego;
- 3) „informacje poufne” – jakiegokolwiek informacje mające znaczenie dla rynku, odnoszące się do wykonywania zadań Eurosystemu przez banki centralne Eurosystemu, które nie zostały publicznie udostępnione albo nie są publicznie dostępne;
- 4) „informacje mające znaczenie dla rynku” – precyzyjne informacje, których upublicznienie miałyby prawdopodobnie istotny wpływ na ceny aktywów albo ceny na rynku finansowym;
- 5) „osoba mająca dostęp do informacji poufnych” – każdego członka organu albo pracownika mającego dostęp do informacji poufnych inaczej niż jednorazowo;
- 6) „pracownik” – każdą osobę pozostającą w stosunku pracy z bankiem centralnym Eurosystemu, z wyjątkiem osób, którym powierza się wyłącznie zadania niezwiązane z wykonywaniem zadań Eurosystemu;
- 7) „członkowie organów” – członków organów decyzyjnych i innych organów wewnętrznych banków centralnych Eurosystemu niebędących ich pracownikami;
- 8) „instytucje finansowe” – instytucje finansowe w rozumieniu pkt 2.55 rozdziału 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 ⁽³⁾;
- 9) „konflikt interesów” – sytuację, gdy członkowie organów lub pracownicy mają osobisty interes, który może wpływać lub sprawiać wrażenie wpływania na bezstronne i obiektywne sprawowanie ich obowiązków;

⁽¹⁾ Kodeks postępowania Europejskiego Banku Centralnego dla członków Rady Prezesów (Dz.U. C 123 z 24.5.2002, s. 9).

⁽²⁾ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2015/856 z dnia 12 marca 2015 r. określające podstawy Zasad etyki dla Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (EBC/2015/12) (zob. s. 29 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 174 z 26.6.2013, s. 1).

- 10) „osobisty interes” – każdą dogodność lub możliwą dogodność, o charakterze finansowym lub niefinansowym, dla członków organów lub pracowników, członków ich rodzin lub innych krewnych lub powinowatych, lub osób z kręgu ich przyjaciół lub bliskich znajomych;
- 11) „korzyść” – każdy prezent, korzystanie z gościnności lub inną dogodność o charakterze finansowym lub niefinansowym, które obiektywnie poprawiają finansową, prawną albo osobistą sytuację otrzymującego, a do których otrzymujący nie jest uprawniony z innego powodu.

Artykuł 2

Zakres zastosowania

1. Niniejsze wytyczne stosuje się do banków centralnych Eurosystemu przy wykonywaniu przez nie zadań Eurosystemu. W tym zakresie wewnętrzne zasady przyjęte przez banki centralne Eurosystemu w wykonaniu postanowień niniejszych wytycznych stosuje się do członków ich organów i ich pracowników.
2. Banki centralne Eurosystemu podejmują działania, w zakresie, w jakim jest to prawnie dopuszczalne, mające na celu objęcie obowiązkami określonymi przy implementacji postanowień niniejszych wytycznych także osób uczestniczących w wykonywaniu zadań Eurosystemu, które nie są pracownikami banków centralnych Eurosystemu.
3. Przepisy niniejszych wytycznych pozostają bez uszczerbku dla zastosowania przez banki centralne Eurosystemu wobec członków swoich organów i pracowników bardziej rygorystycznych zasad etyki.

Artykuł 3

Role i zakres odpowiedzialności

1. Rada Prezesów określa podstawy Zasad etyki Eurosystemu w niniejszych wytycznych oraz ustala dobre praktyki w zakresie implementacji tych podstaw, uwzględniając swoją odpowiedzialność za ustalenie kultury etycznej i korporacyjnej na poziomie Eurosystemu.
2. Komitet ds. Audytu, Komitet ds. Audytu Wewnętrznego i Komitet ds. Rozwoju Organizacyjnego uczestniczą w stosowaniu i monitorowaniu Zasad etyki Eurosystemu odpowiednio do ich mandatów.
3. Banki centralne Eurosystemu określają role i zakres odpowiedzialności organów, jednostek i pracowników uczestniczących na poziomie lokalnym w implementacji, stosowaniu i monitorowaniu Zasad etyki Eurosystemu.

Artykuł 4

Informowanie i upowszechnianie świadomości

1. Banki centralne Eurosystemu formułują swoje wewnętrzne zasady implementujące niniejsze wytyczne w jasny i przejrzysty sposób, informując o nich członków swoich organów i swoich pracowników oraz zapewniają łatwy dostęp do nich.
2. Banki centralne Eurosystemu podejmują odpowiednie środki w celu upowszechnienia świadomości członków swoich organów i swoich pracowników, aby rozumieli oni swoje obowiązki wynikające z Zasad etyki Eurosystemu.

Artykuł 5

Monitorowanie przestrzegania

1. Banki centralne Eurosystemu monitorują przestrzeganie zasad implementujących niniejsze wytyczne. Monitorowanie obejmuje, w zależności od potrzeby, przeprowadzanie regularnych lub doraźnych kontroli przestrzegania. Banki centralne Eurosystemu ustalają odpowiednie procedury dla szybkiej reakcji i podejmowania działań w przypadkach naruszenia.
2. Monitorowanie przestrzegania pozostaje bez uszczerbku dla wewnętrznych zasad pozwalających na wewnętrzne dochodzenia w razie podejrzenia wobec członka organu lub pracownika o naruszenie zasad implementujących niniejsze wytyczne.

Artykuł 6

Informowanie o przypadkach naruszenia i dalsze działania

1. Banki centralne Eurosystemu przyjmują wewnętrzne procedury informowania o przypadkach naruszenia zasad implementujących niniejsze wytyczne, w tym zasady dotyczące zgłaszania przypadków naruszenia, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
2. Banki centralne Eurosystemu przyjmują środki zapewniające odpowiednią ochronę osób zgłaszających przypadki naruszenia.
3. Banki centralne Eurosystemu zapewniają podjęcie dalszych działań po stwierdzeniu przypadków naruszenia, w szczególności, w zależności od potrzeby, zastosowanie proporcjonalnych środków dyscyplinarnych zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami i procedurami dyscyplinarnymi.
4. Banki centralne Eurosystemu zgłaszają Radzie Prezesów wszystkie poważne incydenty związane z naruszeniem zasad implementujących niniejsze wytyczne bez nieuzasadnionej zwłoki za pośrednictwem Komitetu ds. Rozwoju Organizacyjnego, zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami wewnętrznymi. W pilnych przypadkach bank centralny Eurosystemu może zgłosić poważny incydent związany z naruszeniem bezpośrednio Radzie Prezesów. W każdym przypadku banki centralne Eurosystemu informują równocześnie Komitet ds. Audytu.

ROZDZIAŁ II

ZASADY ZAPOBIEGANIA NADUŻYWANIU INFORMACJI POUFNYCH

Artykuł 7

Ogólny zakaz nadużywania informacji poufnych

1. Banki centralne Eurosystemu zapewniają objęcie członków swoich organów i swoich pracowników zakazem nadużywania informacji poufnych.
2. Zakaz nadużywania informacji poufnych obejmuje co najmniej: a) wykorzystanie informacji poufnych do prywatnych transakcji na rachunek własny albo osób trzecich; b) ujawnianie informacji poufnych jakiegokolwiek innej osobie, chyba że do ujawnienia dochodzi przy wykonywaniu obowiązków zawodowych w oparciu o zasadę wiedzy koniecznej; oraz c) wykorzystanie informacji poufnych w celu zalecenia innym osobom zawarcia prywatnych transakcji finansowych lub nakłonienia ich do tego.

Artykuł 8

Szczegółne ograniczenia dla osób mających dostęp do informacji poufnych

1. Banki centralne Eurosystemu zapewniają, aby dostęp do informacji poufnych ograniczał się do tych członków ich organów i pracowników, którzy potrzebują dostępu do tych informacji w celu wykonywania swoich obowiązków.
2. Banki centralne Eurosystemu zapewniają objęcie wszystkich osób mających dostęp do informacji poufnych szczególnymi ograniczeniami dotyczącymi prywatnych transakcji finansowych o krytycznym znaczeniu. Prywatną transakcję finansową uznaje się za mającą krytyczne znaczenie, jeżeli jest blisko związana z wykonywaniem zadań Eurosystemu albo może wywołać takie wrażenie. W swoich wewnętrznych zasadach banki centralne Eurosystemu ustalają wykaz takich transakcji o krytycznym znaczeniu, obejmujący w szczególności:
 - a) transakcje, których przedmiotem są akcje i obligacje emitowane przez instytucje finansowe mające siedzibę w Unii;
 - b) transakcje dewizowe, transakcje, których przedmiotem jest złoto, obrót obligacjami rządowymi strefy euro;
 - c) transakcje krótkoterminowe, tj. kupno z następującą po nim sprzedażą albo sprzedaż z następującym po nim kupnem tego samego instrumentu finansowego w określonym okresie referencyjnym;
 - d) transakcje, przedmiotem których są instrumenty pochodne związane z instrumentami finansowymi wymienionymi w lit. a)–c), oraz systemy zbiorowego inwestowania, których głównym celem jest inwestowanie w takie instrumenty finansowe.

3. Banki centralne Eurosystemu przyjmują wewnętrzne zasady określające szczególne ograniczenia dla osób mających dostęp do informacji poufnych, mając na uwadze względy skuteczności, sprawności i proporcjonalności. Takie szczególne ograniczenia mogą obejmować, oddzielnie albo łącznie:

- a) zakaz określonych transakcji finansowych;
- b) wymóg uprzedniego zezwolenia dla określonych transakcji finansowych;
- c) wymóg uprzedniego albo późniejszego powiadomienia o określonych transakcjach finansowych; lub
- d) okresy embarga, w których zakazane jest dokonywanie określonych transakcji finansowych.

4. Banki centralne Eurosystemu mogą zdecydować o zastosowaniu tych szczególnych ograniczeń wobec pracowników niebędących osobami mającymi dostęp do informacji poufnych.

5. Banki centralne Eurosystemu zapewniają możliwość szybkiej aktualizacji swoich wykazów prywatnych transakcji finansowych o krytycznym znaczeniu w celu uwzględnienia decyzji Rady Prezesów.

6. Banki centralne Eurosystemu określają w swoich wewnętrznych zasadach warunki i zabezpieczenia, przy zastosowaniu których członkowie organów i pracownicy powierzający zarządzanie swoimi prywatnymi transakcjami finansowymi niezależnym osobom trzecim na podstawie pisemnej umowy o zarządzanie aktywami są zwolnieni od szczególnych ograniczeń określonych w niniejszym artykule.

ROZDZIAŁ III

ZASADY UNIKANIA KONFLIKTU INTERESÓW

Artykuł 9

Konflikty interesów

1. Banki centralne Eurosystemu stosują mechanizm zapobiegający sytuacji, w której kandydat brany pod uwagę w celu zatrudnienia jako pracownik znalazłby się w konflikcie interesów wynikającym z wcześniejszej aktywności albo ze stosunków osobistych.

2. Banki centralne Eurosystemu przyjmują wewnętrzne zasady wymagające od członków ich organów i pracowników unikania w czasie ich zatrudnienia sytuacji, które mogłyby rodzić konflikt interesów, oraz zgłaszania takich sytuacji. Banki centralne Eurosystemu zapewniają, że w razie zgłoszenia konfliktu interesów dostępne są odpowiednie środki dla uniknięcia takiego konfliktu, w tym zwolnienie z obowiązków dotyczących danej kwestii.

3. Banki centralne Eurosystemu stosują mechanizm oceny i unikania możliwych konfliktów interesów wynikających z aktywności podejmowanej po okresie zatrudnienia przez członków ich organów oraz pracowników wyższego szczebla podlegających bezpośrednio poziomowi kierowniczemu.

4. Banki centralne Eurosystemu stosują w odpowiednich przypadkach mechanizm oceny i unikania ewentualnych konfliktów interesów wynikających z aktywności podejmowanej przez ich pracowników podczas urlopu bezpłatnego.

ROZDZIAŁ IV

ZASADY PRZYJMOWANIA PREZENTÓW I KORZYSTANIA Z GOŚCINNOŚCI

Artykuł 10

Zakaz otrzymywania korzyści

1. Banki centralne Eurosystemu przyjmują wewnętrzne zasady zakazujące członkom ich organów i ich pracownikom starania się o otrzymanie, otrzymywania lub przyjmowania obietnic dotyczących otrzymania dla siebie albo dla jakiegokolwiek innej osoby jakiejkolwiek korzyści związanej w jakikolwiek sposób z wykonywaniem ich obowiązków służbowych.

2. Banki centralne Eurosystemu mogą określić w swoich wewnętrznych zasadach wyłączenia od zakazu określonego w ust. 1 w zakresie dotyczącym korzyści oferowanych przez banki centralne, unijne instytucje, organy lub agencje, organizacje międzynarodowe lub agencje rządowe oraz, o ile korzyści te nie są częste i nie pochodzą z tego samego źródła, w zakresie dotyczącym korzyści o zwyczajowym charakterze lub o znikomej wartości oferowanych przez podmioty sektora prywatnego. Banki centralne Eurosystemu zapewniają, aby wyłączenia te nie wpływały ani nie wywoływały wrażenia wpływu na niezależność i bezstronność członków ich organów i ich pracowników.

ROZDZIAŁ V

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 11

Utrata mocy obowiązującej

Tracą moc wytyczne EBC/2002/6.

Artykuł 12

Skuteczność i implementacja

1. Niniejsze wytyczne stają się skuteczne z dniem zawiadomienia o nich KBC.
2. Banki centralne Eurosystemu podejmują środki konieczne do implementacji niniejszych wytycznych i zapewnienia zgodności z ich postanowieniami oraz stosują je od dnia 18 marca 2016 r. KBC informują EBC o wszelkich przeszkodach w implementacji niniejszych wytycznych i najpóźniej do dnia 18 stycznia 2016 r. powiadamiają EBC o treści i formie aktów związanych z tymi środkami.

Artykuł 13

Sprawozdanie i przegląd

1. KBC składają EBC coroczne sprawozdania z implementacji niniejszych wytycznych.
2. Rada Prezesów dokonuje przeglądu niniejszych wytycznych co najmniej raz na trzy lata.

Artykuł 14

Adresaci

Niniejsze wytyczne adresowane są do wszystkich banków centralnych Eurosystemu.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 12 marca 2015 r.

W imieniu Rady Prezesów EBC
Mario DRAGHI
Prezes EBC